

SMÅFÖRETAGS BAROMETERN

Gävleborgs län

September 2017

Ett samarbete mellan:

företagarna

Swedbank och
Sparbankerna

Innehåll

Om småföretagsbarometern	3
Sammanfattning av konjunkturläget i Gävleborgs län	4
Det ekonomiska läget och näringslivet i Gävleborgs län	6
<i>Näringslivet i Gävleborgs län</i>	6
Småföretagsbarometern – Gävleborgs län	8
<i>Konjunkturindikatorn</i>	8
<i>Sysselsättning</i>	10
<i>Orderingång</i>	11
<i>Tackat nej till order</i>	12
<i>Omsättning</i>	14
<i>Lönsamhetsutvecklingen</i>	14
Expansionsutsikter och hinder för expansion	16
<i>Konjunkturrisiker</i>	19
<i>Politiska risker</i>	19
Slutsatser och utmaningar för företagsklimatet	20

Om småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om utvecklingen de kommande 12 månaderna. Underlaget utgörs av intervjuer med företagare som har minst en och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas personliga uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i den redovisade indikatorn för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturundersökning inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. Undersökningen omfattar 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1–49 anställda. Urvalet motsvarar totalt över 473 000 privata företag fördelade över hela landet. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp så att vi kan mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos Sveriges småföretag i samtliga län.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Företagarna, Sparbankernas Riksförbund och Swedbank. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat. Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små och växande företagens betydelse för den svenska ekonomin.

företagarna

Swedbank

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerens konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar och procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalet för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Gävleborgs län

- **Småföretagskonjunkturen** har minskat sedan fjolårets mätning och den sammanvägda konjunkturindikatorn för Gävleborgs län blir 61, jämfört med riksgenomsnittets netttotal 74. Företagen upplevde en topp på konjunkturutvecklingen under fjolåret och osäkerheten som då rådde om huruvida återhämtningen skulle fortsätta har i årets mätning visat sig befogad. Den nedåtgående trenden förväntas återhämta sig och på ett års sikt tror småföretagen i Gävleborgs län att konjunkturindikatorn ökar till 65.
- **Sysselsättningstillväxten** i Gävleborg har minskat något sedan fjolårets mätning och hamnar i år på nettotalet åtta och ligger nästan i nivå med rikets netttotal tio. Under det senaste året har sysselsättningstillväxten planat ut i linje med riksgenomsnittet, men liksom riksgenomsnittet tror företagen i Gävleborg på en ökning av sysselsättningsutvecklingen under de kommande 12 månaderna.
- Tillväxttakten i orderingsgången för länets småföretag har i år planats ut och ligger på nettotalet 24, vilket är under riksgenomsnittets netttotal på 32. Sammantaget uppger 46 procent av småföretagen en ökad orderingsgång medan 22 procent uppger en vikande. Prognosen inför det kommande 12 månadernas tillväxttakt är oförändrad och ligger kvar på nettotalet 24.
- **Omsättningstillväxten** i Gävleborgs län har fallit tillbaka sedan 2016, från nettotalet 38 till 29. Omsättningsutvecklingen bland Gävleborgs företagare ligger således strax under landets genomsnittliga utveckling, där nettotalet är 32. Förväntningarna inför det kommande året är försiktiga med avtagande omsättningstillväxt för företagen, där nettotalet för 2018 förväntas ligga på 28.
- **Tillväxten av lönsamheten** fortsätter öka för småföretagen i Gävleborgs län. På två år har den ökat från ett nettotal på åtta till årets notering på 31 och länet placerar sig således med god marginal över riksgenomsnittet på 24. I Gävleborgs län har 42 procent av småföretagen upplevt en förbättrad lönsamhet under de senaste 12 månaderna, samtidigt som 11 procent av företagen upplevt en försämrad lönsamhet. Förväntningarna inför det kommande året ser något lägre ut då 37 procent av företagen förväntar sig en förbättrad lönsamhet medan nio procent tror att företaget står inför en försämrad lönsamhet.
- Företagen i Gävleborgs län upplever i år något bättre möjligheter att växa framöver än ifjol. I länet anser 67 procent att de har **goda utsikter att expandera** på sikt, jämfört med riksgenomsnittet på 70 procent.
- De två främsta **tillväxthindren** för småföretagen i Gävleborgs län är svårigheten med att hitta lämplig arbetskraft och höga arbetskraftskostnader. Omkring var fjärde, 26 procent, anser att svårigheten med att hitta lämplig arbetskraft är det största hindret och 16 procent anser att höga arbetskraftskostnader hindrar möjligheten för expansion. Tuff konkurrens kommer på tredje plats med 14 procent av företagen som anger detta som det viktigaste tillväxthindret.

- **Den största politiska risken** är potentiellt höjda arbetskraftskostnader och arbetsgivaravgifter vilket anges av 35 procent av Gävleborgs alla företag. Fler än var fjärde företag ser även ökade skattekostnader som en risk.

Det ekonomiska läget och näringslivet i Gävleborgs län

Den svenska tillväxten mätt som bruttonationalprodukten, BNP, växte med 3,2 procent under 2016. Konjunkturläget i Sverige har fortsatt att förbättras och ekonomin har haft en bra utveckling med stigande sysselsättning och stark BNP-tillväxt som följd. BNP-tillväxten föll dock tillbaka något under 2016 jämfört med 2015 då BNP-tillväxten var 4,1 procent. Detta var också i linje med 2016 års Småföretagsbarometer som visade på en fortsatt god tillväxt, men med förväntningar om något lägre tillväxt under 2016.

Den goda konjunkturutvecklingen drivs i stor utsträckning av export och investeringar, medan offentlig konsumtion växer i lägre takt. De svenska hushållen och den inhemska konsumtionen driver också en stor del av tillväxten. Arbetslösheten har minskat, men samtidigt består tudelningen på arbetsmarknaden, inte minst mellan inrikes och utrikes födda.¹ Det tycks som att den svenska arbetsmarknadsmodellen är problematisk när det handlar om att skapa nya vägar in på arbetsmarknaden.² Fortsatt kompetensbrist och svårigheter för växande företag att rekrytera och anställa är därför även fortsättningsvis ett tillväxthinder för småföretagen.

Det är de små och medelstora företagen som utgör ryggraden, tillväxten och stabiliteten i ekonomin. Under de senaste decennierna har de små företagen haft den viktigaste rollen i jobbskapandet, hela 4 av 5 jobb skapas i företag med färre än 50 anställda.

Omvärldskonjunkturen har fortsatt att stärkas samtidigt som det råder ökad optimism i världsekonomin. En starkare omvärldskonjunktur med stigande investeringar gynnar också de svenska småföretagen genom att svensk export ökar. Efterfrågan i Europa förväntas fortsätta att förbättras men i vilken utsträckning beror bland annat på utvecklingen i omvärlden liksom på konsekvenserna av Storbritanniens framtida EU-utträde, Brexit.

I Sverige är förtroendet för den offentliga ekonomin starkt, liksom företagens förväntningar på utvecklingen framöver. Samtidigt finns det flera osäkerhetsfaktorer både i omvärlden och på hemmaplan. Sveriges småföretagare behöver tydlighet och förutsägbarhet. Snabba politiska svängningar med förändrade regelverk och skatter som resultat är inget som gynnar företagande på sikt, tvärt om så minskar viljan att göra investeringar och att anställa eller på annat sätt växa med företaget.

Näringslivet i Gävleborgs län

Näringslivet i Gävleborg består av företag verksamma inom en rad olika verksamheter, allt från tillverkningsindustri inom stål, skog och papper till företag inom besöksnäring, handel, kulturella och kreativa näringar, it-näringar och livsmedelsproduktion.

Skogsindustrin med relaterade verksamheter förblir en viktig näring och de gröna näringarna har stor betydelse i regionen. Delar av länet har en utveckling med befolkningsminskning och högre arbetslöshet som följd. Tillgänglighet till tätare arbetsmarknadsregioner har ofta lyfts

¹ SCB, AKU juli 2016

² Sverige har lägst andel låglönejobb i EU och den största skillnaden i sysselsättning mellan inrikes och utrikes födda enligt OECD. Se bl.a. OECD 2010.

fram som avgörande för att motverka befolkningsminskning. I detta avseende har infrastrukturen mycket viktiga genomfarts- och transiterande funktioner.

Under det senaste året har konjunkturutvecklingen varit mindre positiv och i lägre takt än genomsnittet för riket. Till viss del är detta en följd av politisk och ekonomisk oro i vår omvärld, men det är också relaterat till demografi- och näringslivsstrukturen i länet. Den lokala näringslivspolitikerna måste verka för att få fler nya företag att etablera sig i regionen, även generations- och ägarskifte i befintliga företag är viktigt för näringslivsdynamiken.

Den lokala näringslivspolitikerna genom bl.a. Länsstyrelsen arbetar för att skapa en ekonomiskt hållbar utveckling och öka sysselsättningen och uppmuntrar näringslivet att arbeta med frågor som rör jämställdhet, miljö och integration. Detta förutsätter ett brett samarbete med näringsliv, kommuner och andra organisationer. Dialogen med och inom näringslivet är avgörande för att stärka näringslivets framtida förutsättningar.

Eva Cooper regionchef *Företagarna Gävleborg*

Rolf Scherdin, företagschef *Swedbank Gävle*

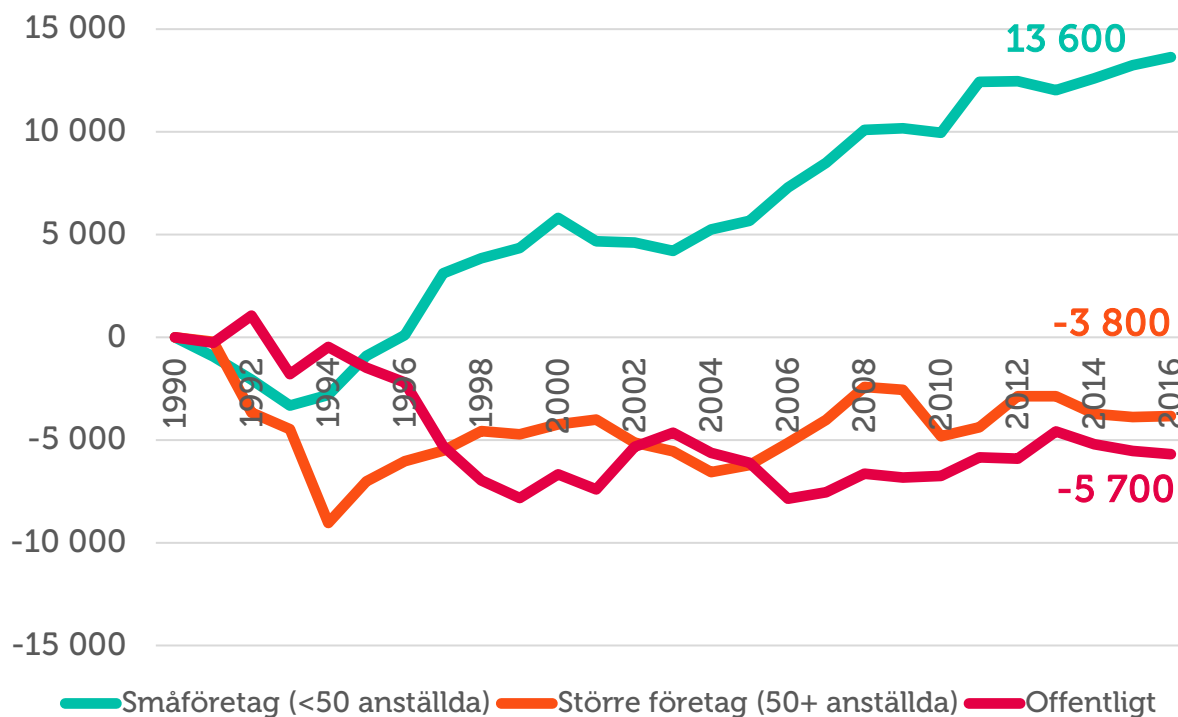
Arbetslösheten i Gävleborg är inte längre högst i landet! Den glädjande nyheten förkunnade Arbetsförmedlingen i ett pressmeddelande i augusti. Vi har också varit inne i en konjunkturtopp, vilket årets Småföretagsbarometern visar.

Tyvärr visar den sammanlagda konjunkturindikatorn; Sysselsättning, orderingång och omsättning också att Gävleborg sjunker i jämförelse med resten av landet. Majoriteten av företagen tror på en lägre tillväxttakt. Vidare har allt fler svårt att hitta rätt kompetens och lämplig arbetskraft. Kompetensbristen gör att många jobb aldrig skapas. Om alla företag som har haft rekryteringsbehov, men inte lyckats anställa, hade anställt bara en person per företag hade det skapats hundratals jobb i de små- och medelstora företagen – varje år.

Det är dystert att länet går miste om dessa arbetstillfällen. Men för arbetsökare kan resultatet vara hoppningivande. För den som är engagerad och beredd att anstränga sig finns det för närvarande gott om lediga jobb.

Figur 1 visar tydligt att det är de mindre, växande företagen som står för sysselsättnings-tillväxten i Gävleborgs län. En förklaring till att sysselsättningen i mindre företag ökar är att antalet småföretag har ökat under senare år, se figur 2.

Figur 1 Tillväxt av jobb i Gävleborg län sedan 1990 (källa: SCB)³

Småföretagsbarometern – Gävleborgs län

Konjunkturindikatorn

Konjunktoren beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det allmänna ekonomiska läget i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när näringslivet har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att arbetslösheten är låg och att investeringarna ökar.

Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfråga på varor eller tjänster, kan de tvingas dra ner på personal och avstå nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

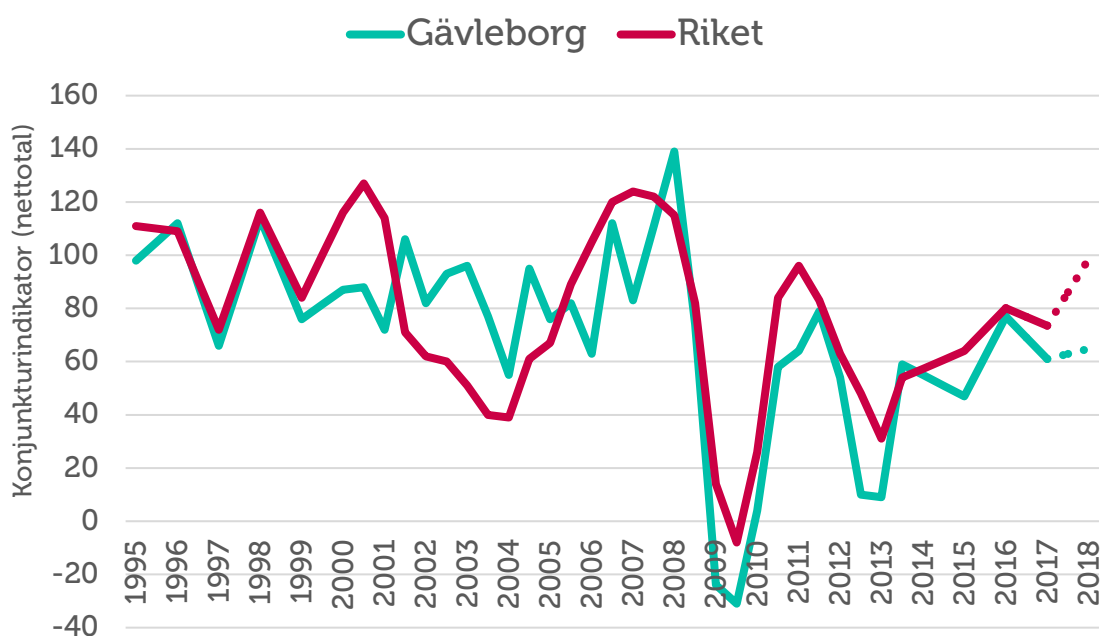
³ Arbetsställen utan anställda räknas som 1 jobb. Sektorn jordbruk, skogsbruk & fiske, samt juridiska former så som bostadsrättsföreningar, kommuner och dödsbon exkluderas

Utvecklingen inom sysselsättning, ordergång och omsättning i Gävleborgs läns småföretag är vad vi kommer att redovisa för att få en bild över konjunkturläget i länet. Genom att addera netttotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i Gävleborgs län. Vid 2016 års mätning var konjunkturindikatorn för länet 77, jämfört med rikets indikator på 80. Läget har nu försämrats något och den sammanvägda konjunkturindikatorn för Gävleborgs län blir 61, jämfört med riksgenomsnittets indikator på 74.

Sammantaget kan det alltså konstateras att konjunkturen för småföretagen i Gävleborgs län förbättrats dramatiskt sedan krisen 2008–2009, men att det också varit en ganska skakig resa emellanåt. Fjolårets kraftiga ökning innebar en toppnotering för länet sedan finanskrisen tvingade ned konjunkturen. Det är således naturligt, även i linje med riksgenomsnittet, att vi nu sett en viss tillbakagång.

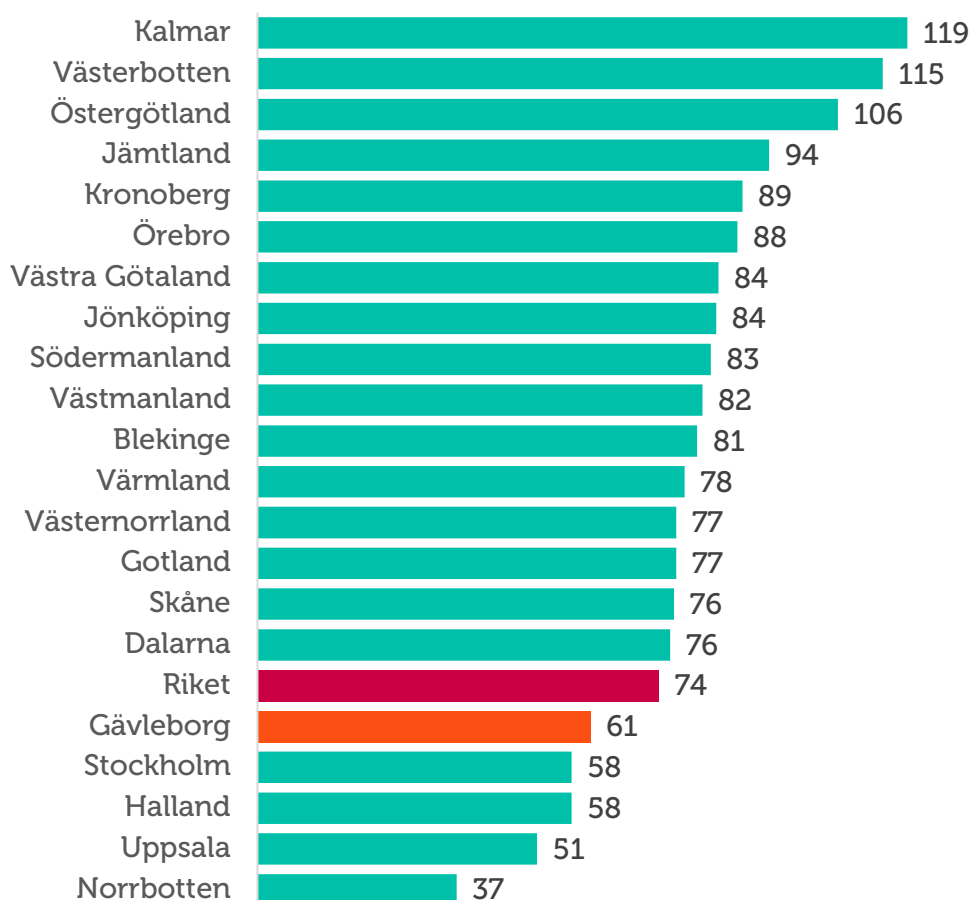
Det är tydligt att företagen nu upplever en topp på konjunkturutvecklingen och det råder en viss osäkerhet om huruvida återhämtningen kommer att fortsätta under det kommande året. Majoriteten av företagen tror på en lägre tillväxttakt i sysselsättning, ordergång och omsättning. Utveckling beror till största del på konjunkturläget i Sverige, men även återhämtningen och den ekonomiska och politiska turbulensen i vår omvärld påverkar utvecklingen i hög grad.

Figur 2 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Gävleborgs län och riket 1995-2017

För den sammanvägda konjunkturindikatorn placerar sig Gävleborgs län under riksgenomsnittet. Det som framförallt skiljer Gävleborgs-företagen från genomsnittet är de mindre optimistiska förväntningarna på utvecklingen de kommande 12 månaderna. Placeringen under riksgenomsnittet, tyder också på att det lokala företagsklimatet behöver utvecklas och värnas på regional nivå.

Figur 3 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (netttotal) 2017

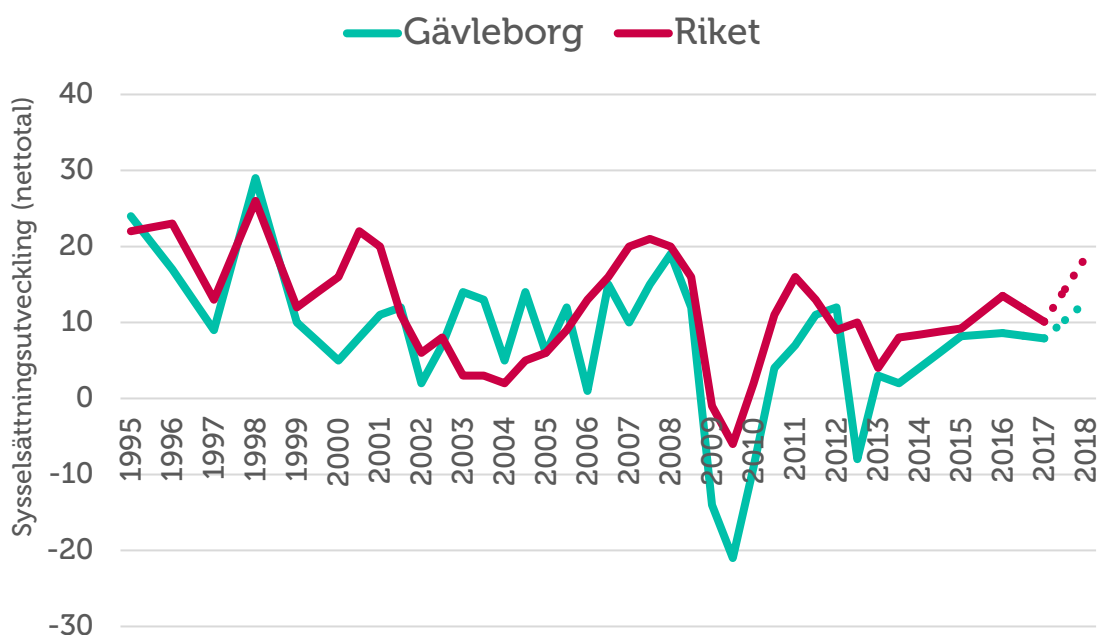
Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Att vara i arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Ett netttotal över noll betyder att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Det innebär alltså att sysselsättningen totalt sett ökar i landets småföretag.

Sysselsättningstillväxten i Gävleborg har minskat något sedan fjolårets mätning och hamnar i år på nettotalet 8 och ligger nästan i nivå med rikets netttotal 10. Under de senaste åren har sysselsättningstillväxten planat ut i linje med riksgenomsnittet, men liksom riksgenomsnittet tror företagen i Gävleborg på en ökning av sysselsättningsutvecklingen under de kommande tolv månaderna.

Utvecklingen ser dock olika ut bland länets småföretagare. Av länets företagare har 19 procent ökat sin personalstyrka, samtidigt som 11 procent minskat antalet sysselsatta i företaget det senaste året. Företagens förväntningar för det kommande året är något mer positiva då nettotalet i Gävleborg på ett års sikt är 13. Detta är dock något lägre än rikets genomsnittliga förväntningar om ett netttotal på 19.

Figur 4 Sysselsättningsutvecklingen (nettotal) i Gävleborgs län och riket 1995-2017

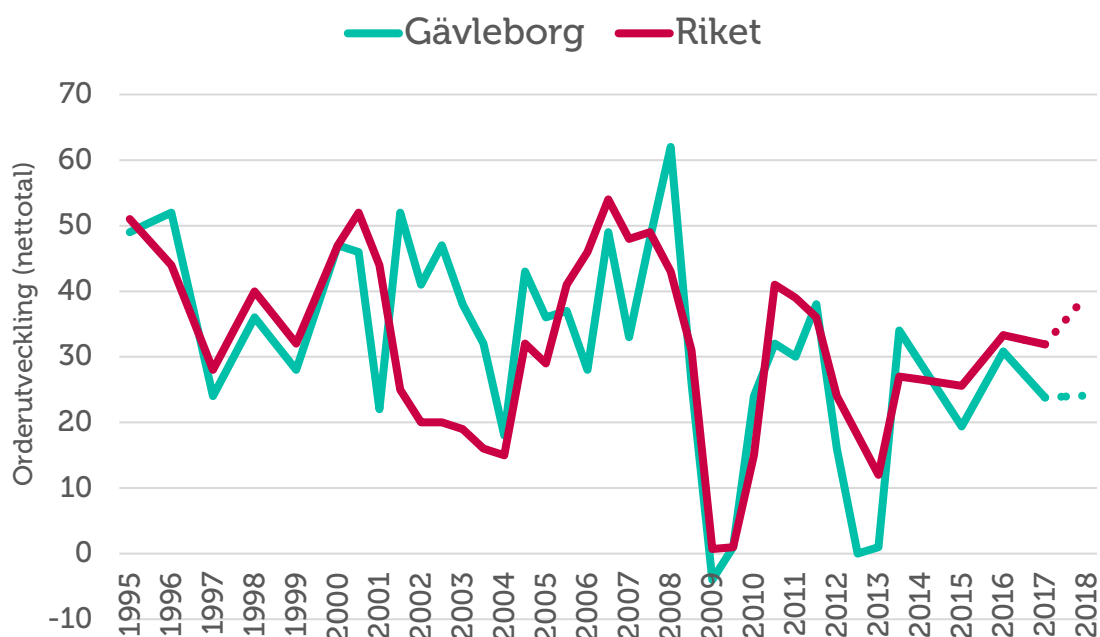

Orderingång

Med **orderingång** menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period. Eftersom själva antalet beställningar inte är särskilt informativt mäts orderingång som hur det totala värdet avseende orderingången, eller antal uppdrag, förändrats under tidsperioden.

Orderingången för länets småföretag ökade tämligen kraftigt i fjolårets mätning, från ett netttotal på 19 år 2015 hade orderingången ifjol ett netttotal på 31. Tillväxttakten i orderingången har i år mattats av och ligger på nettotalet 24, vilket är under riksgenomsnittets netttotal på 32. Sammantaget i Gävleborgs län är det 46 procent av småföretagen som uppger en ökad orderingång medan 22 procent uppger en vikande. Prognosen inför det kommande tolv månadernas är en oförändrad tillväxttakt som ligger kvar på nettotalet 24.

Figur 5 Orderutveckling (nettotal) i Gävleborgs län och riket 1995-2017

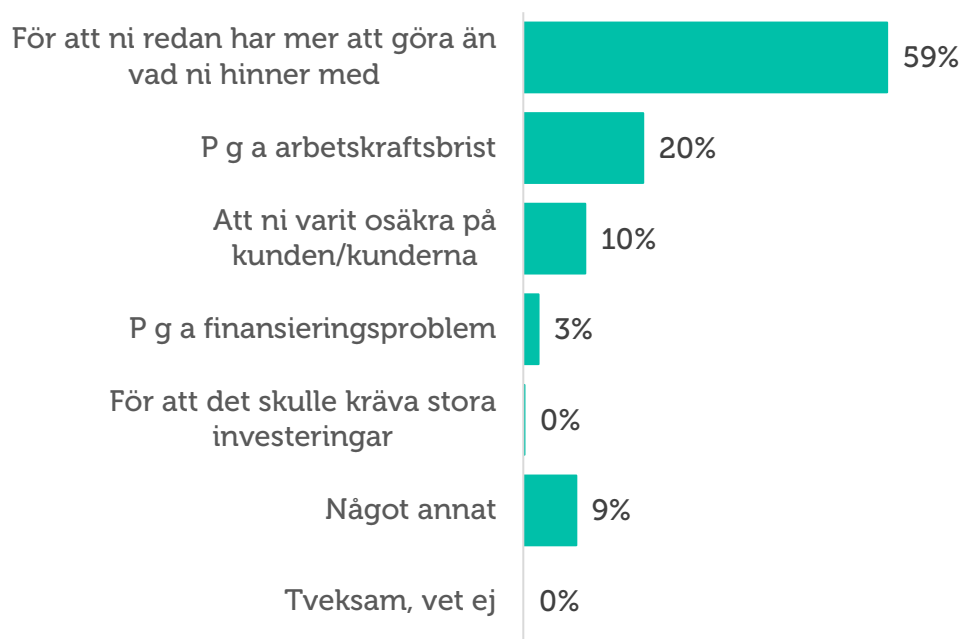

Tackat nej till order

I Gävleborgs län har 34 procent av företagen tvingats tacka nej till order under det senaste året, vilket är en knapp minskning från 2016 då 36 procent av företagen tackade nej till order. Av de som tackat nej till order anger 59 procent att den huvudsakliga anledningen till detta är att de redan har mer att göra än de hinner med. Detta är en ökning med sju procentenheter sedan fjolårets mätning och ligger över riksgenomsnittet där 51 procent av landets företagare tvingats tacka nej till order på grund av att de har mer att göra än vad som hinns med. Arbetskraftsbrist anges av många 20 procent som den främsta anledningen till att de tackat nej till order. Detta är över riksgenomsnittets 15 procent, vilket tyder på att just kompetensbrist kan vara ett betydande tillväxthinder för företag i Gävleborgs län. Var tionde företag har avstått från order främst på grund av att de är osäkra på kunden.

Att tacka nej till order på grund av finansieringsproblem är lika vanligt för småföretagare i Gävleborg som för riksgenomsnittet. Mindre ägarledda företag som vill växa är beroende av likviditet och finansiering för investeringar eller, vilket oftast inte är fallet, ett tillräckligt stort eget kapital. Att driva och utveckla företag kommer med ett stort risktagande, ofta med svaga kassaflöden i själva utvecklingsfasen, där entreprenören accepterar en lägre och osäkrare inkomst i utbyte mot en framtida värdetillväxt. För att småföretagen ska kunna upprätthålla sin roll som jobb- och välfärdsskapare krävs incitament för detta risktagande. Ett sådant, som vi ser är viktigt inte minst i Gävleborg, är att det måste bli enklare för företagen att få finansiering.

Figur 6 Huvudorsaken till att företag har tackat nej till order under de senaste 12 månaderna

Erika Parnerborg Grundare Hopsie Daisy Brewing Company

Som nystartat företag är det svårt att bedöma hur konjunkturen utvecklats lokalt under det gångna året. Dock kan vi konstatera att vi ser en tydlig trend att konsumenterna vurmar för lokalproducerat och småskaligt och därmed är villiga att både agera som ambassadörer för dessa produkter samt inser att prisbilden skiljer sig från massproducerade livsmedel.

Vi kan även vittna om att etablerade företag verkligen anstränger sig för att stötta och hjälpa nystartade företag med vägledning och kompetens - något som för oss har varit ovärderligt under vår uppstart. Det finns en stark anda av att vilja möjliggöra nyetableringar av det slag vi har föresatt oss.

Vi är i dagsläget inte i en position där vi funderar på rekrytering men ser Gävles tradition inom livsmedelstillverkning som en stor styrka vid framtida rekryteringar.

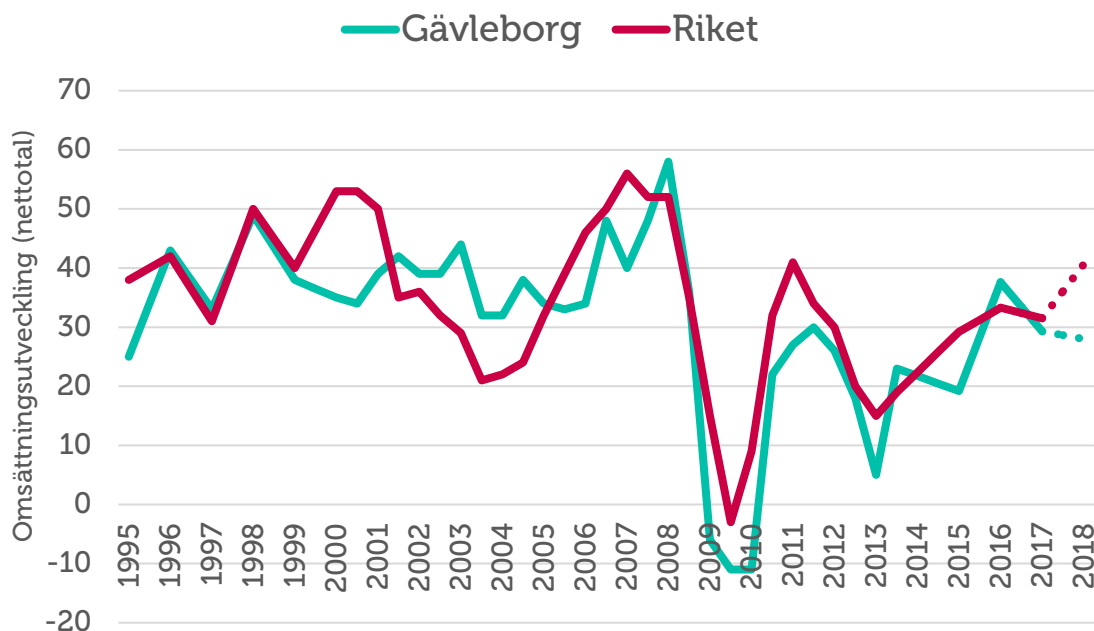
Omsättning

Ett företags **omsättning** är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

Omsättningstillväxten i Gävleborgs län har fallit tillbaka sedan den senaste mätningen 2016, från nettotalet 38 till dagens nettotal på 29. Omsättningsutvecklingen bland Gävleborgs företagare ligger således strax under landets genomsnittliga utveckling, där nettotalet är 32. Förväntningarna inför det kommande året är försiktiga med avtagande omsättningstillväxt för företagen, där nettotalet för 2018 förväntas ligga på 28. Detta kan jämföras med riket i genomsnitt, där nettotalet förväntas öka till 41 på tolv månaders sikt.

Konjunkturen i länet är positiv men har alltså mattats av något det senaste året. Företagen behöver särskilt möta kapacitets- och arbetskraftsbristen för att lyfta sysselsättningstillväxten, orderutvecklingen och vända den nedåtgående trenden i omsättning. Att enklare kunna få finansiering för att nyanställa och utveckla, kompetensförsörjning samt politiska reformer i form av exempelvis sänkta arbetsgivaravgifter är några exempel som kan ge Gävleborgs företagare rätt förutsättningar för att uppnå en mer positiv utveckling.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Gävleborgs län och riket 1995-2017

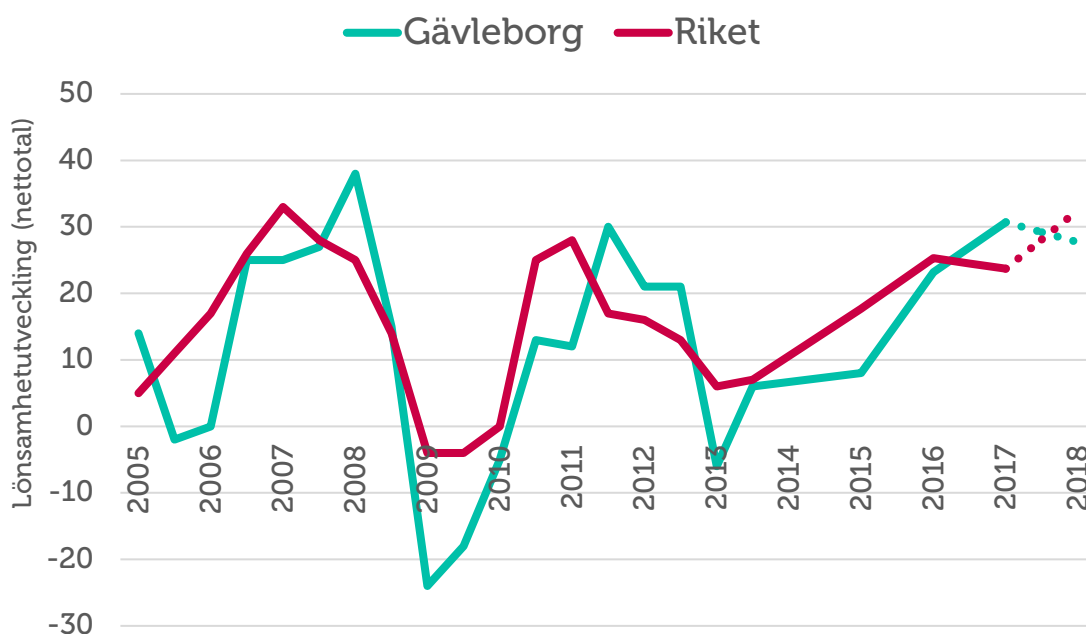
Lönsamhetsutvecklingen

Företagens möjligheter till att växa genom investeringar och nyanställningar är delvis hänförlig till lönsamhetsutvecklingen. Tillväxten av lönsamheten för småföretagen i Gävleborgs län steg i 2015 års mätning och så även i årets undersökning. På två år har

lönsamhetstillväxten stigit från ett nettotal på 8 till årets notering på 31 och länet placerar sig således med god marginal över riksgenomsnittet på 24. I Gävleborgs län har 42 procent av småföretagen upplevt en förbättrad lönsamhet under de senaste tolv månaderna, samtidigt som 11 procent av företagen upplevt en försämrad lönsamhet. Förväntningarna inför det kommande året ser något lägre ut då 37 procent av företagen förväntar sig en förbättrad lönsamhet medan 9 procent tror att företaget står inför en försämrad lönsamhet.

Utvecklingen framöver upplevs som osäker vilket avspeglar den något osäkra, dock positiva, konjunkturutvecklingen i länet. Rörelserna i lönsamheten avspeglar framför allt hur småföretagen påverkas av den internationella konjunkturen men också svängningar i den inhemska ekonomin.

Figur 8 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Gävleborgs län och riket 2005–2017

Företagens prisförväntningar

Företagen i Gävleborg ser något lägre utsikter för prishöjningar än genomsnittet för riket. Av företagen i länet tror 35 procent på ökade försäljningspriser, jämfört med rikets genomsnitt på 40 procent. Andelen företag i Gävleborgs län som tror på minskade försäljningspriser är 7 procent, vilket är något högre än riksgenomsnittet på 5 procent.

Expansionsutsikter och hinder för expansion

Företagen i Gävleborgs län upplever i år något bättre möjligheter att växa framöver än ifjol. I länet anser 67 procent att de har goda utsikter att expandera på sikt, jämfört med riksgenomsnittet på 70 procent.

De två främsta tillväxthindren för småföretagen i Gävleborgs län är svårigheten med att hitta lämplig arbetskraft och höga arbetskraftskostnader. Omkring var fjärde, 26 procent, anser att svårigheten med att hitta lämplig arbetskraft är det största hindret och 16 procent anser att höga arbetskraftskostnader hindrar möjligheten för expansion. Tuff konkurrens kommer på tredje plats med 14 procent av företagen som anger detta som det viktigaste tillväxthindret.

Även politisk oförutsägbarhet är ett vanligt hinder för småföretagen, 8 procent anger detta skäl som det största hindret för tillväxt, vilket är en lika stor andel för länet som för landet i helhet.

Att starta och utveckla företag, ta ansvar för personal och investeringar kräver engagemang, hårt arbete och risktagande. Därför behövs konkreta åtgärder som gör det möjligt för fler att välja eget företagande framför anställning, att utveckla sitt företag och att anställa. Skatter och kostnader för arbetskraft, inklusive socialavgifter tillhör de stora kostnadsposterna för många företag och påverkar direkt lönsamheten och risken med att driva företag. Skattehöjningar och regelkrångel kommer att minska incitamenten till företagande och sysselsättning, vilket riskerar att leda till lägre tillväxt som följd.

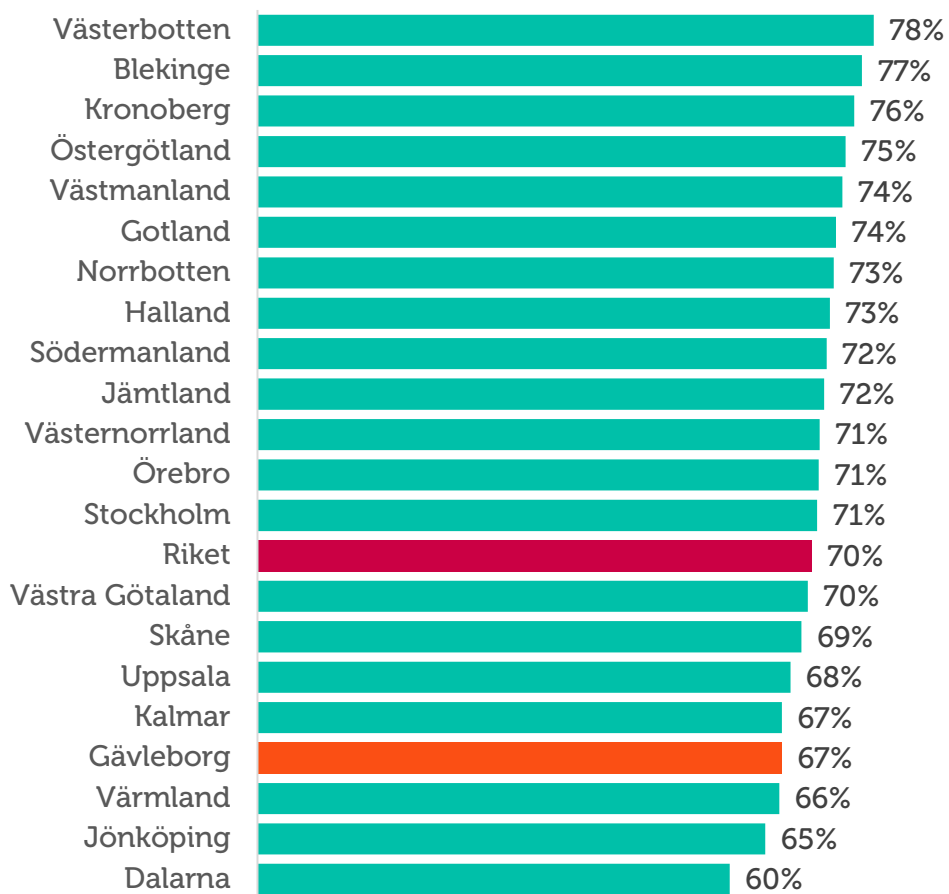

Magnus Demervall politisk analytiker
och grundare av Demervalls
Frida Demervall projektledare och
grundare av Demervalls

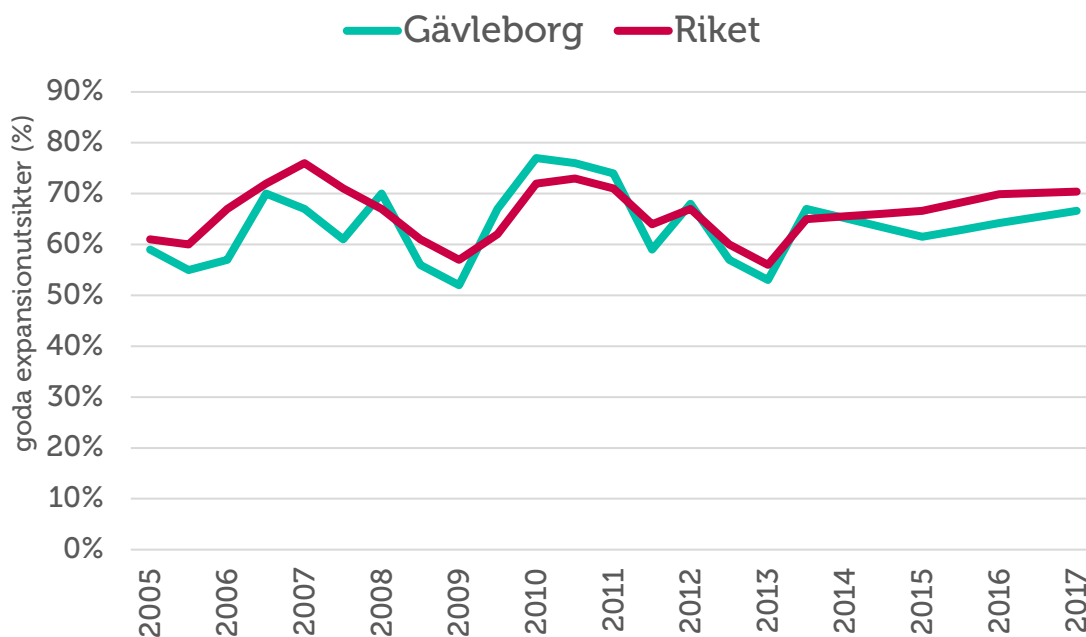

Vårt företag verkar på en nationell och delvis europeisk marknad och vi ser goda förutsättningar att växa de kommande åren. Sveriges företagsklimat och konkurrenskraft är i grunden bra, men de förslag som regeringen nu lägger med högre kostnader, ökat regelkrångel och sämre riskpremier för främst de mindre företagen är mycket oroande. För att fler ska starta och driva företag som kan växa och anställa behövs tydliga, långsiktiga regler och ett skattesystem som erkänner de risker och det värdeskapande som vi företagare står för.

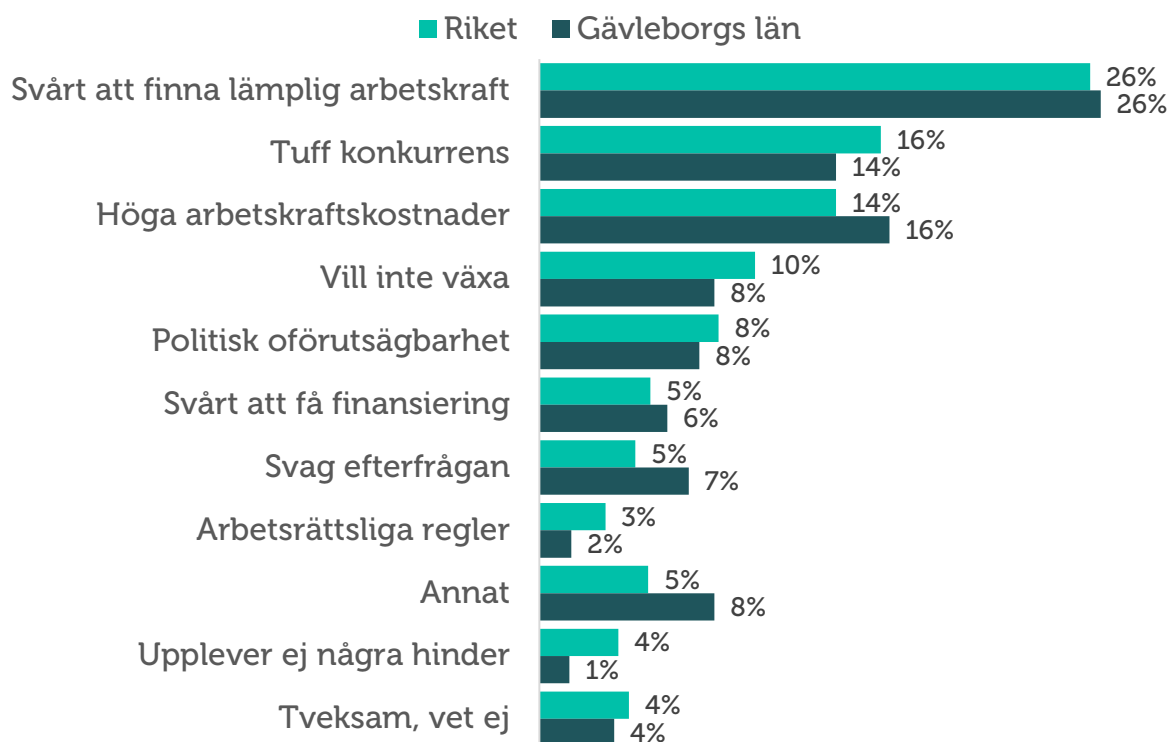
Figur 9 Företagens expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) per län och i riket 2017

Figur 10 Expansionsutsikter (andel som ser goda expansionsmöjligheter) i Gävleborgs län och riket 2005-2017

Figur 11 Tillväxthinder enligt företagen i Gävleborgs län och i riket 2017 (procent)

Konjunkturrisker

Utvecklingen av den inhemska konjunkturen är den största konjunkturrisken enligt 46 procent av länets företag, vilket är en något högre andel än för landets genomsnitt. Löneökningar är den näst största konjunkturrisken som Gävleborgs företagare upplever.

Företagen är något optimistiska inför det kommande året men det finns en viss osäkerhet om denna optimistiska bild kommer att förverkligas. Exempel på osäkerheter som kan påverka konjunkturåterhämtningen är kraftiga pris- och kostnadsökningar för energi och råvaror samt brist på lämplig arbetskraft.

Ökade energi- och råvarupriser samt ränte- och valutakostnader upplevs som betydande konjunkturrisker. Just höga energi- och råvarupriser ses som ett något större problem för småföretagen i Gävleborg än i resten av riket. Ökade kostnader för drivmedel till följd av skattehöjningar kan vara en faktor som påverkar företagen i Gävleborg i högre grad än för genomsnittet i landet.

Politisk turbulens minskar förutsägbarheten i näringspolitiken vilket givetvis påverkar företagen, vilket kan förklara varför företag upplever utvecklingen på den svenska marknaden som en konjunkturrisk. Exempel på osäkerheter som kan påverka konjunkturåterhämtningen är kraftiga pris- och kostnadsökningar samt bristen på lämplig arbetskraft.

För att fördjupa förståelsen kring företagets syn på konjunkturläget och risker som påverkar företaget, ställdes kompletterande frågor om politiska risker.

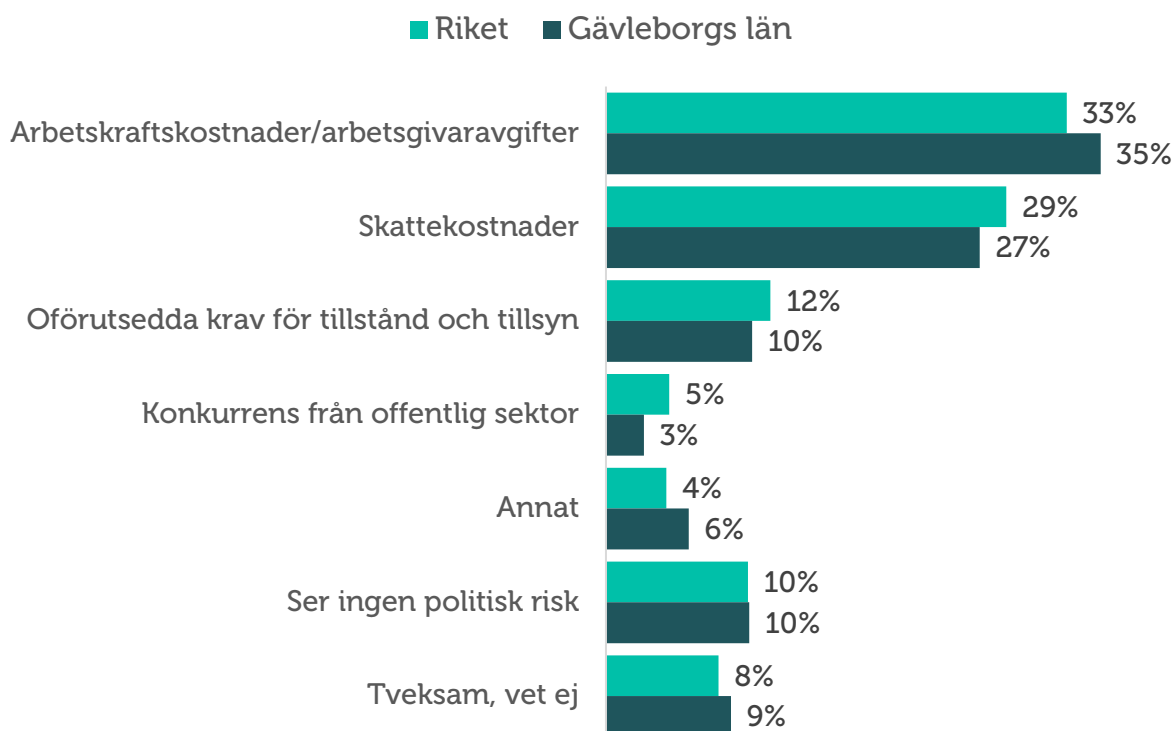
Politiska risker

Potentiellt höjda arbetskraftskostnader och arbetsgivaravgifter upplevs som den största politiska risken av företagen i Gävleborgs län. Även ökade skattekostnader upplevs som en betydande politisk risk. Resultaten är i linje med 2016 års undersökning, vilket motiverar ett fortsatt fokus på dessa problemområden för det lokala näringslivet i Gävleborgs län.

Företagen i Gävleborg upplever också oförutsedda krav för tillstånd och tillsyn som en politisk risk. Inte minst slår denna typ av osäkerhet mot sektorer som i högre grad berörs av den politiska debatten, till exempel företag i LOV-systemen eller utförare av ROT- och RUT-tjänster.

Regeringens svaga parlamentariska ställning och dess beroendeställning till andra partier innebär en politisk oförutsägbarhet. Frågor som rör skatter, tillståndsfrågor och trygghetssystemet tenderar att hamna i långbänk med risk att nyinvesteringar och nyanställningar skjuts på framtiden.

Figur 12 Vilken anser du är den största politiska risken för ert företag?

Slutsatser och utmaningar för företagsklimatet

Den svenska konjunkturen har utvecklats mycket väl under det senaste året och de små och medelstora företagen är tillväxtmotorn, så även i Gävleborgs län. I Gävleborg har den sammanvägda konjunkturindikatorn dock minskat från netttotal 77 till ett netttotal på 61, tillväxttakten har alltså mattats av något.

I länet upplever 67 procent av företagen goda expansionsutsikter. Samtidigt står företagen inför en rad hinder som motverkar en framtida expansion. Det är framförallt svårt att finna lämplig arbetskraft på arbetsmarknaden och höga arbetskraftskostnader gör att många företag tvekar på att anställa. Även tuff konkurrens har stor påverkan på ett företags expansionsplaner.

Företagen är något optimistiska inför det kommande året men det finns en viss osäkerhet om denna optimistiska bild kommer att förverkligas. Det finns det vissa orosmoment om utvecklingen framöver. Exempel på osäkerheter som kan påverka konjunkturåterhämtningen är kraftiga pris- och kostnadsökningar samt brist på lämplig arbetskraft.

Utvecklingen det senaste året visar att det är de små och medelstora företag som utgör motorn i jobbskapande. Det är dessa företag och företagsamma människor som tar risker, som anställer, som skapar varaktiga jobb och som via skattsedeln bidrar till vår gemensamma välfärd.

De viktigaste förutsättningarna för ett starkt företagsklimat är goda villkor för företag att starta, expandera och anställa. Det handlar om att företagare ska kunna verka på en rättvis och konkurrensneutral marknad. Villkoren för företagande ska vara lika, oberoende av

företagsform och bransch. Utan hänsyn till om företaget har kollektivavtal eller inte och oavsett var företaget verkar geografiskt i Sverige.

Viktiga åtgärdsområden för att stärka det svenska företagsklimatets utveckling är därför:

- **Säkra småföretagens tillgång till kompetens.** Svårigheten med att hitta lämplig arbetskraft är ett av de största tillväxthindren för små företag. Det är viktigt att underlätta matchning mellan företagens kompetensbehov och jobbsökande samt att utbildningar svarar mot företagens behov. Utbildningssystemets utformning behöver bli mer dynamiskt och lyhört för arbetsmarknadens efterfrågan.
- **Sänk arbetsgivaravgifterna och kostnaden för att anställa.** Eftersom Sverige står inför en rad utmaningar vad gäller arbetslöshet och integration är det viktigt att verkligen fundera på alla möjliga sätt att sänka trösklarna till arbetsmarknaden och skapa vägar in i arbetslivet och det svenska samhället.
- **Förenkla och sänk skatterna på företagande.** Det behövs en översyn av skattesystemet som ger internationell konkurrenskraft och incitament till företagande, arbete och utbildning. Det ska vara mer lönsamt att ta de risker och det ansvar som det innebär att driva företag. Ökade kostnader för företagare genom högre skatter gör det svårare att investera och anställa. På liknande sätt leder höjningar av inkomst- och marginalskatterna till minskad sysselsättning och lägre risktagande. På längre sikt utarmas den svenska konkurrenskraften.